

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ И ЗАЛОЗИТЕ НА НАСТОЯЩЕТО

Нунев, Й., 2020. *Мониторинг на процесите на приобщаване и образователна интеграция и модели за десегрегация на ромското образование.*
Пловдив: Астарта, ISBN 978-954-350-283-7

проф. Гергана Дянкова

Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

Йосиф Нунев е автор, чието име сякаш сме отвикнали да възприемаме без продължения като „равноправно интегриране на ромите в българското общество“, „образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“, „интеркултурно образование“.

Основната за доц. д.п.н. Йосиф Нунев характеристика като научен изследовател – особеност, която го отличава и същевременно го прави представителен за съвременното педагогическо образование, е неговият неуморен стремеж към осмисляне и отстояване на взаимнообусловените ресурси на социокултурното разнообразие и междукултурния диалог. Те, както е известно, разглеждани като идейно-емоционални отношения, са твърде нелек обект на изследване, защото тяхното взаимовглеждане, споделеност и съпътствие са зависими колкото от презентаторските умения на автора, толкова и от сензитивността на всеки субект в неговата аудитория.

Именно в тези обстоятелства Йосиф Нунев открива предизвикателство, на което да посвети своя професионален и експертен опит, за да придобият иде-

ите му достатъчна доказателствена сила и да превърнат процесите на приобщаване и интеграция в действаща образователна политика.

Като естествено продължение на досегашните авторови усилия е новата монография *„Мониторинг на процесите на приобщаване и образователна интеграция и модели за десегрегация на ромското образование“*.

Актуалността на монографията е резултат от нейната отпавна обвързаност с неотложността на образователните парадигми, насочени към нововъзникващите „тук и сега“ потребности на съвременното общество. Върху позицията, че бързо навлизащите нови социално-икономически реалности изискват радикални промени, а не инерционно продължаване на реформи, стартирали в свършено различни условия на отминал и невъзвратим социален контекст, авторът проблематизира дискурса за процесите за приобщаването и интеграция в образованието.

В структурно отношение монографията успешно интегрира всички компоненти, придаващи необходимата цялостност на изследователския труд: проблемен фокус, методика и методология на изследването и теоретични основи (заложи в Увод); концептуална рамка на изследването с ясна визия върху развитието на процесите „приобщаване и интеграция“ и явлението „сегрегация“ в българското образование, с обективен коментар на нормативната база и обстоен анализ на динамиката в приобщаващи и интеграционни политики (глава първа); задълбочена аналитична интерпретация на резултати от сериозно по обхват и експертиза на групи респонденти емпирично изследване (глава втора) и поетапно разгърнати (експертно верифицирани) модели за взаимно приобщаване и образователна интеграция на ромски деца и ученици (глава трета); обобщеност на постигнатото не само предвид поставените цели, но и с перспективи като глобална визия на интерпретираната проблематика (заключение).

Монографичният труд на Йосиф Нунев разкрива, че изборът му не е мотивиран от конюнктурни обстоятелства, а следвайки траен интерес, е материализиран в структура и съдържание; премислян е аналитично и е преживяван съпричастно на водещите тези; че функционално уплътнява собствен идеен проект и е белязан от категорично авторово присъствие в интерпретацията на дискутираните феномени. Трудът респектира с широта на емпиричен масив, реализиран върху задълбочен анализ на проблематиката в областта на приобщаването и интеграцията (в образованието), през открояването на пресичанията, единствата и възлите на авторската позиция в полето на научния прочит. Впечатлява умението на Йосиф Нунев да проблематизира дискурса с научноизследователска обективност, но и със строгост и последователност в перспективата, засягаща залозите на настоящето.

В монографията тези постижения са резултат от анализиране на внушителен по обем и съдържание теоретичен базис в областта на образователната

интеграция с изследователски фокус върху спецификите на приобщаващите практики като актуална образователната политика. С оглед открояване на иновационния ѝ потенциал, са систематизирани теоретични постановки във философски, културологичен, социологически, етнодемографски, исторически, социално-психологически, педагогически аспект.

Логически-смислово е обоснована необходимостта от съдържателно прецизиране на функциите на образователната интеграция с оглед фактическото ѝ оползотворяване в контекста на ефективното функциониране на приобщаващото образование в цялостен обхват на субектите (деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст).

Върху основата на аналитично изведени ясни параметри за ограничаване и преодоляване на сегрегацията/вторичната сегрегация в образователен и социален контекст е разработена мониторингова система за наблюдение, анализ и оценка на процесите на приобщаване и образователна интеграция, чиято приложимост и ефективност е базирана на резултати, обхващащи мнението на всички заинтересовани страни. Постигнатата в този емпиричен контекст всеобхватност се обособява (в качеството си на структурен компонент в монографичния труд) като оригинален принос със собствена научна стойност и прогностична сила.

Монографията представя и локално апробирана разработената мониторингова система, чиято ефективност е експертно оценена и е гаранция за оптимизиране процесите на приобщаване и образователна интеграция на институционално равнище по посока на националната ѝ приложимост при съответен адаптивен (ситуативно-детерминиран) подход. Разработени са адекватни на действащата нормативна база и са верифицирани три динамични модела за десегрегация в образованието на ученици от ромския етнос, за взаимно приобщаване и образователна интеграция. На тази основа авторът систематизира релевантни мерки, които предоставят в пълнота общи процедурни механизми, както и специфичните аспекти за взаимовлияния при осъществяване на политиките по приобщаване и образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Особено значим акцент в монографичния труд придобива диагностицираната социокултурна диференциация на ромския етнос, тъй като в нейните проекции авторът успява да анализира степента на рисковия фактор като следствие от динамиката в прояви на взаимно негативни стереотипи и на вътреобщностните дистанции. И вместо само да бъдат търсени и „калиграфирани“ същностни основополагания, анализът отвежда към проследяване на тяхното развитие и на претърпените отклонения, за което свидетелства идентифицираната от автора причинно-следствена връзка в утвърждаването на феномена „култура на неграмотност“ предвид статуса на децата в семейства с образователни дефицити.

В своята цялост монографичният труд разкрива отговорно, задълбочено и компетентно ангажиране на автора със сериозното предизвикателство да се открие правилният „код“ към (и във) връзката „приобщаване – интеграция“ в полза на образованието и стойностния диалог, който отмества границите и ги замества с хоризонти.

Убедена съм, че подобен изследователски подход заслужава вниманието на специализирана и професионално ангажирана аудитория, но безспорно неговият действителен принос е белязан с мащабен ефект в широка общественостно-културна перспектива.

ABOUT EDUCATIONAL INTEGRATION AND BETS OF THE PRESENT

Nunev, Y., 2020. *Monitoring of the processes of inclusion and educational integration and models for desegregation of Roma education.*

Plovdiv: Astarta, ISBN 978-954-350-283-7

✉ **Prof. Gergana Dyankova**

Web of Science Researcher ID F-8546-2014

South-West University “Neofit Rilski”

Blagoevgrad, Bulgaria,

E-mail: diankova_g@swu.bg